

## POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością  
w L.

przeciwko M. J.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 lutego 2022 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 3 grudnia 2020 r., sygn. akt I AGa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 3 grudnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z powództwa G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. przeciwko M. J. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, zmienił na skutek apelacji powódki wyrok Sądu Okręgowego w L. z 19 lutego 2020 r. w ten sposób, że pozbawił w części wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w L. z 30 stycznia 2018 r. co do punktu I, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 7 września 2018 r., to jest odnośnie do zasądzonych tym punktem odsetek i ponad kwotę 21 756 zł należności głównej z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 22 września 2018 r. i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9 022 zł kosztów postępowania (pkt 1), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 3).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany, wskazując na naruszenie art. 840 K.p.c., art. 336 w zw. art. 225 w zw. z art. 224 § 2 K.c., art. 225 w zw. z art. 224 § 2 w zw. z art 5 K.c., art. 225 w zw. z art. 224 § 2 w zw. art. 498 w zw. z art. 499 K.c., art. 560 § 2 K.c. oraz art. 494 K.c.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 K.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą

być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1, 2 i 4 K.p.c.

Wskazał na potrzebę dokonania wykładni:

- art. 224 § 2 w zw. z art. 225 K.c. poprzez wskazanie czy właścicielowi rzeczy przysługuje wynagrodzenie za bezumowne z niej korzystanie za czas, w którym kwestionuje on przysługujące mu do niej prawo własności;

- art. 224 § 2 w zw. z art. 225 K.c. i użytego w nich sformułowania „korzystać”, poprzez wskazanie czy samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy w sytuacji, kiedy efektywne z niej korzystanie zgodnie z jej przeznaczeniem jest niemożliwe w świetle obowiązujących przepisów prawa, jak również poprzez wskazanie, czy użyte w przywołanych przepisach sformułowanie „korzystać” obejmuje swoim zakresem „niekorzystanie”, „brak korzystania”, tj. sytuacje, kiedy samoistny posiadacz faktycznie z rzeczy nie korzysta, manifestując w sposób jednoznaczny brak po jego stronie jakiegokolwiek zamiaru z niej korzystania w przyszłości;

- art. 224 § 2 w zw. z art. 225 K.c. poprzez wskazanie, czy regulacje zawarte w tych przepisach mają również zastosowanie do osób, które faktycznie nie korzystają z cudzej rzeczy w taki sposób, jak czyni to osoba, której przysługuje do niej własność i bez zamiaru korzystania z niej dla siebie.

W ocenie skarżącego, skarga kasacyjna jest również oczywiście zasadna, ponieważ Sąd drugiej instancji błędnie przyjął, iż pozwany był samoistnym posiadaczem w złej wierze rzeczy należącej do strony powodowej, choć po stronie pozwanego nie występowały niezbędne elementy cywilistycznej konstrukcji

posiadania, tj. faktyczne władanie rzeczą, czyli dostrzegalny fakt wykonywania fizycznego władztwa oraz psychiczny czynnik zamiaru władania rzeczą dla siebie. Sąd Apelacyjny w (...) nie zwrócił również uwagi, że strona powodowa domagała się od pozwanego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z należącej do niej rzeczy za okres, w którym sama kwestionowała przysługujące jej do rzeczy prawo własności.

6. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 K.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i przedstawieniu wyczerpującej argumentacji jurydycznej wskazującej, że zagadnienie takie w sprawie występuje, jest nowe, dotychczas w orzecznictwie nierozstrzygnięte i będzie miało znaczenie precedensowe przy rozstrzyganiu spraw podobnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1//11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151). Powołując się z kolei na przesłankę z art. 398<sup>2</sup> § 1 pkt 2 K.p.c., skarżący powinien wykazać, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15; postanowienie Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15).

7. Wywody zawarte w skardze nie przekonują, że skarżący wykazał, że w sprawie zachodzi przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 K.p.c. Pozwany nie wykazał skutecznie potrzeby dokonania analizy sformułowania „korzystać” zawartego w treści art. 224 § 2 K.c., problem ten był już bowiem przedmiotem wyczerpujących wypowiedzi Sądu Najwyższego.

W wyroku z 9 września 2020 r. (sygn. akt II CSK 404/19) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, przewidziane w art. 224-225 K.c. należy do roszczeń uzupełniających, przysługujących właścicielowi w razie władania jego rzeczą przez osobę nieposiadającą skutecznego tytułu prawnego. Wskazał, że nie budzi wątpliwości, że wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy nie jest uzależnione od tego, czy właściciel w rzeczywistości poniósł jakiś uszczerbek, a posiadacz w sposób efektywny z rzeczy korzystał i odniósł korzyść.

Sąd Najwyższy podał, że o rozmiarze roszczenia właściciela decydują wyłącznie kryteria obiektywne w postaci cen rynkowych za korzystanie z danego rodzaju rzeczy oraz czasu jej posiadania. Odniósł się również do istniejącego jednolitego orzecznictwa i wyjaśnił, że usytuowanie roszczeń uregulowanych w art. 224 i 225 K.c. pośród regulacji dotyczących ochrony własności wskazuje na to, że mają one na celu przywrócenie właścicielowi równowagi ekonomicznej, naruszonej bezprawnym wkroczeniem w sferę jego własności, ponieważ nie gwarantuje jej samo roszczenie windykacyjne czy negatoryjne. Roszczenia uzupełniające z chwilą powstania stają się niezależne i samodzielne oraz nie muszą być dochodzone łącznie z roszczeniem windykacyjnym czy negatoryjnym, nie są związane ani z własnością, ani posiadaniem, mają charakter obligacyjny, mogą być dochodzone zarówno przed, jak i po zwrocie rzeczy, a po jej utracie jedynie za okres, w którym przysługiwała uprawnionemu własność (np. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 lutego 2019 r., II CSK 17/18; z 10 sierpnia 2017 r., I CSK 24/17; z 21 lipca 2017 r., I CSK 697/15; uchwała Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2017 r., III CZP 84/16, OSNC 2017/11/122).

Skarżący – poza przedstawieniem własnej oceny zagadnienia - nie podał nowych argumentów, świadczących o potrzebie dokonania przez Sąd Najwyższy kolejnej analizy problematyki roszczeń uregulowanych w art. 224 i 225 K.c.

Skarga kasacyjna zawiera powołanie się na przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 K.p.c. W ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia skarżący nie sformułował jednak żadnego zagadnienia prawnego, ani nie przedstawił argumentacji zmierzającej do wykazania, że takie zagadnienie wypełniłoby przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 K.p.c. Nie jest natomiast rolą Sądu

Najwyższego samodzielne poszukiwanie w treści skargi okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

8. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 K.p.c. skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13).

9. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Skarżący ograniczył się do przedstawienia własnej analizy rozstrzygnięcia i zanegowania oceny Sądu drugiej instancji, że pozwany był samoistnym posiadaczem w złej wierze rzeczy należącej do powódki. Nie wykazał jednak skutecznie widocznego *prima facie*, bez potrzeby dokonania głębszej analizy naruszenia konkretnie wskazanych przepisów prawa, które prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

O oczywistej zasadności skargi nie świadczy też argumentacja, że powódka domagała się od strony pozwanej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z należącej do niej rzeczy za okres, w którym sama kwestionowała przysługujące jej do niej prawo własności. Skarżący pomija, że złożył wobec powódki oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy sprzedaży pojazdu. Z chwilą złożenia tego oświadczenia nastąpił skutek rzeczowy przeniesienia własności rzeczy

powrotnie na stronę powodową jako sprzedającego. W tym stanie rzeczy pozwany winien dokonać zwrotu rzeczy, bez względu na to, czy powódka kwestionowała zasadność odstąpienia od umowy. Pozwany nie dokonał jednak zwrotu rzeczy przez osiem lat od chwili złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży.

**10.** Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.